

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.016/2018/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a **felszámoló szervezet neve** felszámoló (felszámolóbiztos: **felszámolóbiztos neve; felszámoló címe.**) által meghatalmazott Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Péterfi Tamás ügyvéd) által képviselt **I. r. felperes neve „f.a.”** I.rendű felperes címeszám alatti székhelyű **I. rendű felperes** és a **jogtanácsos neve** jogtanácsosáltal képviselt **II. r. alperes neve Zrt. II. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű **II. rendű felperesek** által – a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy István Péter ügyvéd) által képviselt **III. rendű alperes neve, III. r. alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződések érvénytelensége iránti perében a Szegedi Törvényszék 2017. november hó 15. napján kelt 6.G.40.047/2017/28. sorszámú ítélete ellen az alperes által 29. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alperes által az I. r. felperes részére fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 2.300.000,- (Kettőmillió-háromszázezer) forintra leszállítja és kötelezi alperest fizessen meg az államnak az adóhatóság felhívása szerint 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. r. és II. r. felpereseknek személyenként 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az ítéltábla az alábbi tényállást állapította meg.

Az I. rendű felperesi gazdálkodó szervezet gazdálkodását a II. rendű felperes 2003. évtől finanszírozta. Ennek során a II. r. felperes, mint hitelező és az I. r. felperes, mint adós között 2003. november 3. napján bankhitelszerződés jött létre, amely alapján II. r. felperes bankhitel-keretet bocsátott I. r. felperes rendelkezésére.

A szerződés IV. (biztosítékok) fejezet 4.2.9.a. pontja szerint „hacsak adós nem kínál fel a bank megítélése szerint elfogadható biztosítékot a banknak, az adós nem idegenítheti el a bank hozzájárulása nélkül a speciálisan megnevezett, jelzálogjogul lekötött, továbbá kezizálogul lekötött zálogtárgyakat sem részben, sem egészben.”

A szerződés V. fejezet 10. pontjában az I. rendű felperes kijelentette, hogy – kivéve, ha a II. rendű felperes ehhez kifejezetten írásban hozzájárul – az általa eddig, illetve jövőben felvett hitelek biztosítékai nem nyújthatnak kedvezőbb pénzügyi, illetve jogi helyzetet más hitelezőknek, mint amit I. rendű felperesi adós a jelen bankhitel szerződésben a II. rendű felperes számára biztosított.

A V. fejezet 15. pontjában pedig az I. rendű felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a szerződés hatálya alatt kizárólag a II. rendű felperes előzetes írásbeli hozzájárulása esetén vesz fel harmadik

személytől további hitelt, illetve lép mint kötelezett harmadik személlyel további hitelviszonyba. E kötelezettségvállalás tekintetében hitel alatt értendő a finanszírozás minden formája, többek között a kölcsönnyújtás, lízingkövetelés, vásárlás, engedményezés. II. rendű felperes az V/10. és 15. pontokban írtak megsértése esetére – azokat súlyos szerződésszegésnek minősítve – a szerződés azonnali hatályú felmondásának jogát kötötte ki, míg a IV.2.4.9.a ponthoz kapcsolódóan kötbér kikötésére került sor.

A bankhitel szerződéshez kapcsolódóan a felperesek a ingóságot terhelő keretbiztosítéki jelzálogszerződéseket is kötöttek, amelyek az MOKK nyilvántartásába 1-6. és 8. ranghelyen kerültek bejegyzésre.

A bankhitel szerződés terhére az I. és II. rendű felperesek között 2007. május 3. - 2009. szeptember 25. napja között összesen 7 db hitel- és kölcsönszerződés jött létre.

A bankhitel szerződés biztosítására – egyebek mellett – a felperesek között vagyont terhelő keretbiztosítéki jelzálog és követelést terhelő zálogszerződés jött létre az alábbiak szerint.

A II. rendű felperes, mint zálogjogosult és az I. rendű felperes mint zálogkötelezett között **közjegyző neve** közjegyző előtt 2007.05.18. napján kelt és 5323.Kj.352/2007. közjegyzői számon közjegyzői okiratba foglalt vagyont terhelő keretbiztosítéki jelzálogszerződés jött létre, amely 10. ranghelyen az MOKK zálogjogi nyilvántartásába került bejegyzésre 500.000.000,- forint legmagasabb összeg erejéig. A szerződés 3. pontja szerint a szerződő felek kijelentették, hogy a közjegyzői okirat 2. pontjában írt vagyonra, illetve az azt alkotó egyes dolgokra és követelésekre vonatkozó bejegyzett terhekről tudomással bírnak, valamint az I. rendű felperes kijelentette, hogy vagyont a szerződés hatályának fennállása alatt harmadik személy javára a II. rendű felperes tudta nélkül nem terheli meg. Az okirat 8. pontja szerint amennyiben az I. rendű felperes a vagyontárgyakat a kereskedelmi forgalomban rendes gazdálkodás körében adja el, a zálogjog a vételárra kiterjed. Kereskedelmi forgalmon kívül a rendes gazdálkodás keretét meghaladóan a vagyontárgyak értékesítésére vagy jog engedélyezésére a zálogkötelezett kizárólag az I. rendű felperes írásbeli hozzájárulásával és akkor jogosult, ha az I. rendű felperes számára elfogadható biztosítékot nyújt.

Az I. rendű felperes 2014.03.06. napján nyilatkozatával ezt a vagyont terhelő zálogjogot egyediesítette, és konkrét vagyontárgyakat terhelő zálogjoggá alakította át. Ennek következtében az az I. rendű felperes székhelyén és összes telephelyén található tárgyi eszközökre, készletekre, immateriális javakra és bármilyen fennálló követelésekre kiterjedt, melyek a csatolt tárgyi eszköz, készlet követelés, valamint immateriális jószág listában a teljesség igénye nélkül tájékoztató jelleggel kerültek felsorolásra, továbbá az okiratban felsorolt gépjárművekre, ingatlanokra, üzletrészekre és bankszámlákra. A vagyont terhelő zálogjog átalakítása folytán az átalakító nyilatkozat tartalma szerint a II. rendű felperes vagyont terhelő zálogjogát valamennyi, az I. rendű felperes vagyonába tartozó követelésre is kiterjedően egyediesítette, amely tény az MOKK adatbázisából 2014.03.06. napjától elérhető tényadat.

A II. rendű felperes követelésének biztosítására a felperesek között 2007.05.03. napján követelést terhelő zálogszerződés is létrejött. Ezzel a II. r. felperes az I. rendű felperesnek a szerződés melléklete szerinti vevőkkel szemben fennálló követelésein, valamint bármely fennálló vagy a jövőben keletkező jogviszonyából fakadó fennálló és vagy a jövőben keletkező valamennyi követelésére követelést terhelő zálogjogot alapított. A szerződés 3. pontjában az I. rendű felperes, mint zálogkötelezett a zálogszerződés aláírásával szavatolta és teljes jogi felelőssége tudatában kijelentette, hogy a követelés per-, teher- és igénymentes, azon harmadik személynek semmilyen joga nincs és a jövőben sem keletkezhet. A 7. pontban azt kötötték ki, hogy az I. rendű felperes a zálogjogra kiterjedő hatállyal kizárólag a II. rendű felperes előzetes írásbeli hozzájárulásával tehet olyan jognyilatkozatot, amely a II. rendű felperes kielégítési alapját megszünteti vagy hátrányosan változtatja meg.

A 2003. november 3. napján kelt bankhitel keretszerződést és az annak terhére kötött szerződéseket a II. rendű felperes 2014. március 18. napján felmondta, a felmondó levelet az adós ezen a napon átvette, a felmondólevélben feltüntetett teljesítési határidő lejártát követő 20 napon belül tartozását nem egyenlítette ki és nem is vitatta.

Az I. rendű felperes gazdálkodásának finanszírozásába az alperes 2006. évtől kapcsolódott be, melynek során kölcsön- és hitelszerződéseket kötöttek.

Az alperes mint zálogjogosult és az I. rendű felperes mint zálogkötelezett között 2009.08.17. napján **közjegyző neve** a közjegyző által okiratba foglaltan keretbiztosítéki jelzálog szerződés jött létre vagyont terhelő zálogszerződésként (5302/Ü/472/2009.). Ebben rögzítették, hogy a jogviszony alapja a közöttük 2008. július 05. napján létrejött 860.000.000,- forint összegű hitelszerződés, a 2008. július 16. napján létrejött 50.000.000,- forint összegű kölcsön és a 2008. december 19. napján létrejött 1.200.000,- euró összegű deviza folyószámlahitel szerződés. A közjegyzői okirat 2. pontja szerint a fentiekben megjelölt követelés biztosítására az I. rendű felperes mint zálogkötelezett a közjegyzői okiratban megjelölt vagyonára vagyont terhelő keretbiztosítéki jelzálogjogot alapítottak sorrendben a 14. ingó zálogjogi nyilvántartásba bejegyzett helyre. Fedezetként leírásra került, hogy a keretbiztosítéki zálogjog az I. rendű felperes bárhol fellelhető vagyonán – a zálogkötelezettnek a szerződés megkötésekor meglévő és hatálya alatt tulajdonába kerülő vagyonának egészén a vagyont alkotó egyes dolgok, jogok, követelések meghatározása nélkül. A közjegyzői okirat 8. pontjában az I. rendű felperes mint zálogkötelezett kijelentette, hogy jelen szerződéssel zálogul lekötött vagyont, illetőleg az azt alkotó egyes dolgokat, jogokat és követeléseket más jogügylet biztosítékaul már lekötötte. Ezt követően a közjegyzői okirat felsorolta a korábbi fedezet lekötés jogosultjait, feltételeit, a fennálló tartozást, ezek között a II. rendű felperes javára 1-6., valamint 8. illetőleg 10. sorszám alatt közölt zálogszerződéseket, amelyek közül az 1-6. és 8. sorszám alatti ingó zálogjogra, míg a 10. ranghelyen lévő vagyont terhelő zálogjogra vonatkozott.

Az I. r. felperes és az alperes 2010. július 9. napján deviza folyószámla hitel és multicurrency hitelszerződést kötöttek.

Az I. rendű felperes által ezt követően 2013. évben az alpereshez benyújtott rulírozó forgóeszközhitel kapcsán az alperes vizsgálta a nyújtandó kölcsönhöz az I. rendű felperes fedezetként szolgáló vagyonát, melynek során megállapította, hogy az alperes által az I. r. felperesnek nyújtott hitelek fedezetét a MOKK nyilvántartásba 7. ranghelyen bejegyzett ingó keretbiztosítéki és 14. ranghelyen vagyont terhelő zálogjog biztosította, amelyet a II. r. felperes javára bejegyzett vagyont terhelő zálogjoga megelőz.

Az alperes ezért a II. rendű felperessel tárgyalásokat is folytatott a fedezeti kör átalakítására vonatkozóan. A II. rendű felperes az alperes által az I. rendű felperes részére 2013. július 1. napján küldött levélhez kapcsolódóan tájékoztatta az alperest, hogy a vevő követeléseken alapított zálogjogok, illetve a vevőengedményezés kapcsán álláspontja nem változott, a szerződés alapján ragaszkodik ahhoz, hogy a követelések megosztása a finanszírozók között hitelarányosan (pro rata) történjen.

Ennek kapcsán az alperes által 2013. október 4. napján készített, az I. r. felperes hiteligényével kapcsolatos előterjesztés – egyebek mellett – megállapította, hogy 2009. év februárjában a limit előterjesztés készítésekor vette észre alperes, hogy az ingó keretbiztosítéki jelzálogszerződéseket hibásan kötötte meg és ennek következtében a 7. sorszámon bejegyzett 550.000.000,- forint összegű jelzálogjogát a II. rendű felperes összesen 440.000.000,- forint összegű készletet terhelő jelzálogjoga megelőzi, ezért ezen a jogcímen kintlévőségeinek megtérülése nem várható, mert a II. rendű felperes az egyes telephelyekről a fedezetet szabadon érvényesítheti. A szerződések és a bejegyzés javítása ügyében 2009 februárjában felvette a kapcsolatot a II. rendű felperessel, aki elzárkózott kérése elől azzal, hogy a fennálló ügyletek az I. rendű felperes vagyonelemei

terheltségének figyelembevételével kerültek engedélyezésre. Rögzítette, a II. rendű felperesnél fennálló ügyletek fedezetéül – egyebek mellett – biztosítékkul szolgáló készlet zálogjogát megelőzi 440.000.000,- forint, vagyont terhelő zálogjog vonatkozásában 500.000.000,- forint összegű biztosíték. Pozíciójának javítása és fedezetének erősítése érdekében az I. rendű felperes vagyonára bejegyzésre került 1.720.000,- forint összegű vagyont terhelő keretbiztosítéki jelzálogjog, emellett I. rendű felperessel abban állapodott meg, hogy növelni kell az alperesnél bonyolított bankszámla forgalmat azáltal, hogy a vásárlói az alperesnél vezetett bankszámlára teljesítsék az átutalásokat. A 2013. július 31-i főkönyvi kivonat szerint az I. rendű felperes bankszámla forgalma 52%-át bonyolította az alperesnél. Az I. rendű felperes fennálló kötelezettségállományát illetően megállapította, hogy az a II. rendű felperesnél 66%-os, míg az alperesnél 34%-ban oszlik meg. Rögzítette azt is, a nála bonyolított számlaforgalom nem jelent fedezetet, azon a követelésen nem tud zálogjogot alapítani, mert egy esetleges felszámolás esetén az a felszámolási vagyon részét képezi, ezért nem valószínű követelése megtérülése, illetőleg probléma esetén a bevétel más bankba könnyen átirányítható. Összegezve javasolta, a II. rendű felperessel történő megállapodást követően engedményezési szerződést kell kötni minden, nem a II. rendű felpereshez nevesítve engedményezett vevőre vonatkozóan és az I. rendű felperes ezt követően havonta nyilatkozik új vevőiről, akikkel folyamatosan bővíti az engedményezett kört.

II. rendű felperes és az alperes között megállapodás nem jött létre a hitel fedezeti (biztosítéki) kört illetően.

Az I. rendű felperes által előterjesztett finanszírozási kérelmet az alperes 2013. október 7. napján kelt 1148/2013. számú határozatával engedélyezte, melyben a biztosítékok között felsorolásra került az ügylethez közvetlenül kapcsolódó nem ingatlan típusú fedezetek között az I. rendű felperes vevőivel szembeni követelésen alapított zálogjog, valamint a vevőitől befolyó árbevétel csendes engedményezése.

Az I. rendű felperes és az alperes 2013. október 24. napján a 2010. július 09. napján létrejött deviza folyószámla hitel, valamint multicurrency hitelszerződés biztosítására óvadékkal vegyes követelést biztosító zálog, és óvadékkal vegyes biztosítéki célú engedményezési szerződéseket kötöttek.

Az engedményezési szerződés 1. pontjában az I. rendű felperes vállalta, hogy a szerződésekben vállalt kötelezettségei teljesítésének biztosítékaként az alperesre engedményezi a szerződés részét képező mellékletben körülírt követeléseit. Az alperes jogosult a követelésekből az I. rendű felperest terhelő szerződésből fakadó tartozásokat kielégíteni, ha az I. rendű felperes részben vagy egészben nem teljesíti szerződésszerűen a szerződésből fakadó bármely kötelezettségét (szerződésszegés). Ha a követelések kötelezettjei az alperes kielégítési jogának gyakorlása során az alperes javára megfizetik a követeléseket, akkor az adósnak a szerződésből fakadó tartozása a teljesített követelések összegének erejéig megszűnnek. A 2. pont szerint az I. rendű felperesi engedményező köteles volt a követelések kötelezettjeit értesíteni az engedményezésről és tájékoztatni őket arról, hogy követeléseiket az alperesnél vezetett 609-es végszámú „engedményezett árbevétel” elnevezésű bankszámla javára kell átutalniuk. A 3. pontban az I. rendű felperes tudomásul vette, hogy az alperes kielégítési jogának gyakorlását megelőzően, amennyiben a követelés kötelezettjeinek teljesítésekor az engedményezési szerződés szerinti valamennyi fizetési kötelezettsége még nem került maradéktalanul teljesítésre, azonban esedékes tartozása nem áll fenn az alperessel szemben, akkor az alperes az engedményezési szerződés 2. pontjában meghatározott bankszámlára történt teljesítések összegét a szerződésből fakadó és I. rendű felperest terhelő tartozások biztosítékaként óvadékként zárolja és jogosult azt az óvadékra irányuló szabályoknak megfelelően az engedményezési szerződés szerinti bármely tartozás teljesítésére közvetlenül bírósági végrehajtás mellőzésével felhasználni, amennyiben az I. rendű felperes szerződésszegést követ el. A 4. pont szerint pedig abban az esetben, ha az I. rendű felperes szerződésszerűen teljesítette a szerződésből

eredő kötelezettségét, akkor az alperes a követeléseket visszaengedményezi, illetve a szerződés 2. pontjában megjelölt számlán jóváír és ott a jelen szerződés megszűnése időpontjában még nyilvántartott követelések összegét az I. rendű felperes rendelkezése szerint részére visszafizeti, amellyel egyidejűleg az engedményezési szerződés minden további jogcselekmény nélkül megszűnik.

A zálogszerződés 2. pontja szerint a szerződések alapján keletkező I. rendű felperest terhelő összes fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítékaként az I. rendű felperes az alperes javára zálogjogot engedett az I. rendű felperesi zálogkötelezettnek a szerződés 1. számú mellékletében felsorolt tartós üzleti partnerei (vevői) jogviszony alapján fennálló, illetve a jövőben keletkező valamennyi követelésén. A szerződés 5. pontjában az I. rendű felperes vállalta, hogy a zálogszerződés aláírásával egyidejűleg a kötelezetteket értesíti, hogy a velük szemben fennálló és jövőben keletkező követeléseit kizárólag az alperes 609-es számú elkülönített bankszámlája javára teljesíthetik. A szerződés 7. pontja – egyebek mellett – rendelkezést tartalmazott arról, hogy az alperes az 5. pontban meghatározott elkülönített bankszámlára történt teljesítéskor befolyt összeget az I. rendű felperesi zálogkötelezett 1. pontban meghatározott szerződésekből fakadó kötelezettségei szerződésszerű teljesítéséig naponta átvezeti, az I. rendű felperes alperesnél vezetett 1488 számú pénzforgalmi számlája javára. Megállapodtak abban is, hogy az 5. pontban meghatározott bankszámlára történt teljesítéskor befolyt összeget az I. rendű felperes e szerződésekből fakadó bármely lényeges szerződéses kötelezettsége megszégésekor a fennálló banki követelések kiegyenlítésére fordítja. Az alperes az 5. pontban meghatározott bankszámlára befolyt összegből kiegyenlíti a zálogjoggal biztosított lejárt banki követeléseket, míg az ezután fennmaradt összeg átvezetésre kerül az I. rendű felperes 1488-as számú pénzforgalmi számlája javára. A 12. pont szerint amennyiben az I. rendű felperes a zálogszerződésben írt bármely kikötést megszegi, az az 1. pontban megjelölt szerződések tekintetében súlyos szerződésszegésnek minősül, amely alapján az alperes jogosult a szerződéseket azonnali hatállyal felmondani.

Mindkét szerződés – az óvadékkal vegyes követelést biztosító zálogszerződés és engedményezési szerződés – 1. számú melléklete ugyanazon 61 db kötelezett nevét és székhelyét tartalmazta. Mindkét szerződésben az I. rendű felperes azt is kijelentette, hogy ezen követelések per-, teher- és igénymentesek, és akkor is azok lesznek, amikor azok vonatkozásában az alperes jogai gyakorolja.

Ezt követően az I. rendű felperes szerződés 1. számú mellékletében meghatározott vevőitől származó befizetések az alperesnél a 2013.10.24. napján kötött óvadékkal vegyes követelést biztosító engedményezési szerződés folytán vezetett 609-es végű számlára érkeztek. Az I. rendű felperes 2014. március 18. napjáig – a szerződések azonnali hatályú felmondásáig – maradéktalanul eleget tett a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének. Az alperes ezen 609-es végű elkülönített számlára érkező I. rendű felperesi vevői befizetéseket visszautalta az I. rendű felperes által szintén nála vezetett 1488-as végű pénzforgalmi számlájára, ami a hitelszerződés szerint is az esedékes törlesztőrészletek forrása volt. A 2014.02.04. - 2014.03.18. között a 609-es végű számlára érkezett 87.489.253,- forintból alperes a saját követelésére semmilyen összeget nem számolt el, hanem az azonnali hatályú felmondással egyidejűleg (2014.03.18.) azt a számláról leemelte. Ezen időpontot követően az I. rendű felperes felszámolásának kezdő napjáig (2014.07.10.) érkezett 43.649.022,- forintot szintén saját követeléseinek kielégítésére számolta el, fordította. Így az alperes az I. rendű felperes vevőitől összesen 131.167.982,- forintot számolt el.

A Szegedi Törvényszék a 2014. május 6. napján érkezett kérelemre 2014. május 21. napján kelt 8.Fpk.06-14-000279/7. sorszám alatti végzésével az I. rendű felperes fizetéseképtelenségét megállapította, mely végzés 2014.06.14. napján emelkedett jogerőre. Az I. rendű felperessel szembeni felszámolási eljárás kezdő napja 2014.07.10.

Az I. r. felperes felszámolója 2015. május végén – június elején szerzett könyvvizsgálójától pontos ismeretet a 2013. október 24. napján kötött szerződések tartalmáról, és azok alapján történő kifizetésekről.

A II. rendű felperes 2015. 07.07. napján értesült az I. rendű felperes felszámolójától arról, hogy az I. rendű felperes és az alperes 2013.10.24. napján óvadékkal vegyes követelést biztosító zálogszerződést, valamint óvadékkal vegyes biztosítéki célú engedményezési szerződést kötöttek, az I. rendű felperes és az alperes között 2010.07.09. napján létrejött deviza folyószámla hitel, valamint multicurrency szerződés biztosítására.

Az I. rendű felperes, mint adós felszámolási eljárásába a II. rendű felperes 2014.07.30. napján a bankhitel-szerződésből 2 624 253 184,- forint összegű hitelezői igényt jelentett be, melyet a felszámoló 2014. 09.11. napján visszaigazolt és nyilvántartásba vett 49/D. § (2) bekezdés szerint biztosított hitelezői igényként. Az alperes az I. r. felperes felszámolási eljárásába 2014. július 28. napján kelt és a felszámolóhoz 2014. augusztus 4. napján érkezett levelével jelentette be hitelezői igényét a 2010. július 9. napján létrejött szerződésekkel kapcsolatban, és annak mellékleteként csatolta a 2013. október 24-én kötött óvadékkal vegyes követelést biztosító zálog- és engedményezési szerződéseket.

Az II. rendű felperes 2015. július hó 9. napján előterjesztett keresetében elsődlegesen azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű felperes és az alperes között 2013.10.24. napján kelt biztosítéki célú engedményezési és a követelést biztosító zálogszerződés nem jött létre. Arra hivatkozott, hogy a szerződések megkötéséhez az azt megkötő felek nem kérték a hozzájárulását annak ellenére, hogy az I. rendű felperessel kötött hitelszerződés IV/4.2.9.a) V/10. és 15. pontjai, valamint a vagyont terhelő zálogszerződés 3. és 8., illetve a követelést terhelő zálogszerződés 3. és 7. pontjai kifejezetten akként rendelkeztek, hogy mással megkötendő hitelműveletekhez kötelezően ki kell kérni a hozzájárulását. Miután ez nem történt meg, ezért harmadik személy hozzájárulásának hiányában ezek a szerződések érvényesen nem jöttek létre és ennek okán az eredeti állapot helyreállítása körében kérte az alperes kötelezését 131.167.982,- forint és kamatai megfizetésére (I).

Másodlagosan ezen szerződéseknek a felszámolási eljárást is szabályozó 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti érvénytelenségének (II.), harmadlagosan a Ptk. 203. § (1) bekezdése szerinti hatálytalanságának megállapítását, (III.), negyedlegesen a Ptk. 356. § (1), valamint 366. § (3) bekezdése alapján – míg a II-III. kereseti kérelmek esetében az érvénytelenség jogkövetkezményeként - kérte az alperes kötelezését a szerződések alapján beszedett 131.167.982,- forint és járulékai I. r. felperes javára történő megfizetésére (IV).

Az I. rendű felperes 2015. július hó 10. napján előterjesztett keresetében szintén a szerződések létre nem jöttének megállapítását és annak folytán az eredeti állapot helyreállítása körében az alperes 131.167.982,- forint és kamatainak megfizetésére történő kötelezését kérte, valamint ezen túlmenően a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja, a Cstv. 40. § (2) bekezdése, valamint a Ptk. 200. § (2) bekezdése és 256. § (1) bekezdésére alapítottan kérte ugyanazon összeg megfizetésére történő kötelezését az érvénytelenség jogkövetkezményeként.

Az alperes ellenkérelmében a keresetek elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződések létrejöttek, a felperesek által hivatkozott szerződéses kikötések nem harmadik személy beleegyezésétől tették függővé a szerződés létrejöttét. Ezen pontok megsértése a felek megállapodása alapján legfeljebb szerződésszegést eredményeznek. Ezen túl a szerződések a felperesek által hivatkozott okokból sem érvénytelenek, sem hatálytalanok, ebből következően az eredeti állapot helyreállításának, illetve marasztalásának nincs helye.

Az elsőfokú bíróság G.40.136/2015/37. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az I. r. felperes és az alperes között 2013. október 24. napján kelt zálogszerződés és engedményezési szerződés nem jött létre, és kötelezte alperest, hogy 30 nap alatt fizessen meg az I. r. felperesnek 131.167.982,- Ft-ot és ennek 2014. március 25. napjától járó késedelmi kamatát. Döntését azzal indokolta, hogy a felperesek között létrejött bankhitel és biztosítéki szerződések rendelkezései kifejezetten előírták a II. r. felperes hozzájárulásának beszerzését, ez azt eredményezi, hogy a II. r. felperes hozzájárulás nélkül harmadik személlyel – az alperessel kötött szerződések e jóváhagyás hiányában létre nem jött szerződések (Ptk. 215. §).

A fellebbezés folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.425/2016/6. sorszámú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és ugyanazt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy az I. r. felperes és az alperes közötti perbeli szerződések kikötései alapján annak létrejöttéhez a II. r. felperes jóváhagyására nem volt szükség, ezért a szerződések annak megkötésével létrejöttek. Ezért az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelmet illetően téves álláspontja jutott, mert a felperesek közötti szerződés az I. r. felperes által az alperessel 2013. október 24. napján kötött szerződésekkel történő megszegése nem érinti az I. r. felperes és az alperes közötti biztosítéki szerződések létrejöttét. Ebből következően a felperesek elsődleges kereseti kérelme nem alapos. Az elsőfokú bíróság azonban eltérő álláspontja miatt a felperesek további – a szerződések érvénytelenségére, hatálytalanságára vonatkozó stb. - kereseti kérelmek tárgyában bizonyítási eljárást nem folytatott le, tényállást nem állapított meg és azokat érdemben sem bírálta el. Az új eljárásra vonatkozóan előírta az elsőfokú bíróságnak, hogy a felperesnek további kereseti kérelmeit a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6.a.) pontjára figyelemmel kell elbírálnia.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletében megállapította, hogy az I. rendű felperes és az alperes között Szegeden 2013. október 24. napján létrejött zálogszerződés, valamint engedményezési szerződés érvénytelen, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 30 nap alatt 131.167.982,- forintot és ezen összeg 2014. március 25. napjától a kifizetésig terjedő időre járó késedelmi kamatát.

Döntésében utalt a Kúria 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6. pontjában kifejtettekre és ezzel összefüggésben arra, hogy először az elsődleges kereseti kérelemként mindkét felperes által előterjesztett, a perbeli szerződések létre nem jöttével kapcsolatos hivatkozást vizsgálta. Az ítéltábla végzésében foglaltakat elfogadva, abból indult ki, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, vannak azonban olyan szerződések, amelyek létrejöttéhez nem elegendő a felek egyező akaratnyilvánítása, hanem még egy további feltétel, harmadik személy beleegyezése vagy hatósági jóváhagyás is szükséges, mert a létrehozni kívánt szerződés harmadik személy törvényes érdekét vagy a közérdeket is érinti. Ennek megtörténteig a szerződés nem jön létre (Ptk. 205. § (1), 215. § (1) bekezdés). A harmadik személy, a jogosult hozzájárulása akkor szükséges, ha a szerződő fél (tulajdonos) rendelkezési jogát jogszabály, bírósági határozat vagy szerződés korlátozza, vagy kizárja. Ezért szerződés esetén a dispozitívus elvéből következően nincs akadálya annak, hogy a felek a szerződés létrejöttét harmadik olyan személy jóváhagyásához kössék, akinek a hozzájárulása egyébként ahhoz a szerződés tartalma alapján nem szükséges (Ptk. 114. §). Perbeli esetben felperesek között 2003. november 3. napján létrejött hitelszerződés IV/2.2.9.a., V/10. és 15. pontja és az annak biztosítására kikötött vagyont terhelő zálogszerződés 3. és 8., illetőleg a követelést terhelő zálogszerződés 3. és 7. pontjai az I. rendű felperes rendelkezési jogát korlátozták (újabb hitelfelvétel, terhelési tilalom). Ez a szerződéses kikötés azonban az I. rendű felperessel szerződő más fél szerződésére, azaz az I. rendű felperes és az alperes szerződésére csak akkor terjed ki, ha az I. rendű felperes és az alperes ezt a szerződésükben rögzítették. Ez az I. rendű felperes rendelkezési jogát korlátozó tilalom azonban az I. rendű felperes

és az alperes között 2013. október 24. napján kötött követelésekre vonatkozó zálog- és engedményezési szerződésekben rögzítésre nem került, a felek ezen szerződések létrejöttét harmadik személy jóváhagyásához nem kötötték. Ezen szerződésekben az I. rendű felperes akként nyilatkozott, hogy azok tárgya teher- és igénymentes, melyből következően az I. rendű felperes és az alperes közötti szerződés kikötései alapján annak létrejöttéhez a II. rendű felperes jóváhagyására nem volt szükség, a szerződések létrejöttek.

Ezt követően a II. rendű felperesi kereseti kérelmek közül a megtámadási okokat vizsgálta, elsőként a másodlagos kereseti kérelemként hivatkozott Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontját. Megállapította, ezen megtámadási kereset előterjesztésére a Cstv. által meghatározott szubjektív és objektív határidőn belül került sor. A keresetlevél az I. rendű felperes tekintetében 2015. július 9., a II. rendű felperes vonatkozásában 2015. július 10. napján érkezett a bírósághoz, míg a felszámolási kérelem az I. rendű felperessel szemben 2014. május 6. napján érkezett, ezért az egy éves jogvesztő határidő megtartott. A II. rendű felperes 2015. július 1. napján értesült az I. rendű felperes felszámolójától arról, hogy az I. rendű felperes és az alperes 2013. október 24. napján óvadékkal vegyes követelést biztosító zálogszerződést, valamint óvadékkal vegyes biztosítéki célú engedményezési szerződést kötöttek a között 2010. július 9. napján létrejött deviza folyószámlahitel, valamint multicurrency hitelszerződés biztosítására. Az I. rendű felperest illetően annak felszámolóbiztos **felszámolóbiztos neve** útján 2015. július 7. napján jutott olyan mélységű tudomásszerzéshez, amelynek alapján a felszámoló eldönthette, szükséges-e a perindítás vagy sem. Ezért a felperesek vonatkozásában a szubjektív határidők is megtartottak.

E szerződések tartalmuk szerinti teljesülésük esetén az I. rendű felperes vagyont mindenképpen csökkentették, mert az I. rendű felperesi adósi vagyon az alperes részére történt 131.167.982,- forint összegű törlesztéssel mindenképp csökkent. Ez azt is jelenti, a támadott szerződések a II. rendű felperes kielégítési lehetőségét a perbeli szerződések ezen összeggel csökkentették, ezért mindkét szerződés tekintetében megvalósultak a Cstv. 40. § (1) a) bekezdésének tényállási elemei azzal, hogy az alperes tudomásszerzése folytán e körülmények a szerződés eredményes megtámadására és azok érvénytelenségére vezettek.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésében írtak érdemi vizsgálatát azzal az indokkal utasította el, hogy az I. rendű felperes elleni felszámolási kérelem 2014. május 6. napján érkezett a bírósághoz, a szerződések 2013. október 24. napján jöttek létre, ezért e törvényhelyben írtakra történő hivatkozás nem vezethetett a szerződések érvénytelenségére.

A harmadlagosan a Ptk. 203. § (1) bekezdése szerinti a szerződés hatálytalanságára vonatkozó kereseti kérelmet illetően arra a következtetésre jutott, annak megállapítása arra vezetne, hogy a szerződések a harmadik személlyel szemben hatálytalanok lennének, azonban azokat egyebekben érvényesnek kellene tekinteni. Annyi mindenképp megállapítható, hogy a szerződések alkalmasak voltak a marasztalási összeg erejéig a II. rendű felperes igénye kielégítése alapjának elvonására azzal, hogy a II. rendű felperes követelése az igény állapotába került.

A II. rendű felperes által hivatkozott Ptk. 256. § (1) és 266. § (3) bekezdésével kapcsolatban kifejtette, amikor a biztosítéki célú engedményezés alapján az alperesre átszálltak az I. rendű felperes követelései és ekként azok az alperes vagyonába kerültek, ezzel a biztosítéki célú engedményezés megszüntette a fennálló zálogjogot.

Elfogadta az I. rendű felperes keresetében a Ptk. 256. § (1) bekezdésére és arra történő hivatkozást, hogy a zálogjognak az engedményezési jogviszonyba történő beolvasztása folytán való megszüntetése a zálogjogi szabályokba ütközik, és az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. Utalt a II. rendű felperes fentebbi hivatkozásaira is, melyből következően a zálogjogi szabályok sérelme folytán is semmisek a perbeli szerződések.

Az érvénytelenség megállapításának következményeként a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján rendelkezett az eredeti állapot helyreállításáról azzal, hogy a nyújtott szolgáltatást az alperes az I. rendű felperesi adós felszámolási vagyonába köteles visszafizetni. A további, alperes által

indítványozott bizonyítást mint szükségtelent mellőzte, mert a tényállás a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható volt és a felajánlott bizonyításról további eredmény nem várható.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását.

Előadta, az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja vonatkozásában az objektív és szubjektív határidők megtartottságát. Utalt **felszámolóbiztos neve** volt felszámolóbiztos tanúvallomására, amely kétségtelenné tette, hogy a perbeli szerződésekbe nem engedett betekintést felperesnek, mert a hitelezőnek iratbetekintési joga van. Hivatkozott a Kúria 1890/2008. számú gazdasági elvi határozatára. **felszámolóbiztos neve** tanúvallomása szerint a felpereseknek volt információja a perben támadott jogviszonyról (hitelezői gyűlés, közbenső mérleg), és az, hogy nem élt alanyi jogával – iratbetekintéssel – amely nem függ más hitelező engedélyétől, azt eredményezi, ha nem ismerte meg a szerződéseket saját állítása szerint, az kizárólag saját mulasztásának eredménye. Összevetve ezt azzal, hogy a peres felek egybehangzó nyilatkozata szerint a bankok tárgyaltak egymással, melyek nehezen képzelhetők el anélkül, hogy a felek biztosítékait kölcsönösen ismerik, valamint az I. rendű felperes vezető tisztségviselőinek tanúvallomása arról, hogy „mindenki mindenről tudott”, nem fogadható el az az állítás, hogy a felperesek 2015. július 7. napján jutottak azon információk, tények és okiratok birtokába, amelyek alapján a Cstv. 40. §-a szerinti megtámadásra okot adtak. A Cstv. 40. §-ára alapított kereseti kérelmek ezért elkésettek.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti konjunktív feltételek fennállását megállapította. Azok közül ugyanis csak a vagyonsökkenést vizsgálta, amely önmagában nem releváns, csupán akkor, ha az jogellenes, vagy ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél a szándékról tudott vagy tudnia kellett. Semmilyen adat vagy tény nem támasztja alá, hogy az I. rendű felperesi adós szándéka a hitelezők kijátszására irányult és azt sem, hogy erről a másik fél tudott. Az ítélet indokolásában olyan bizonyíték nem került megnevezésre, ami ezen konjunktív feltétel fennálltát bizonyítaná. Ennek hiányában a megtámadási ok fennállta nem állapítható meg. A perben többször nyilatkozott, nem tudott az adósi szándékról, a hitelezők együttműködésében volt érdekelt, az adós vezető tisztségviselői tanúvallomásukban ilyen értelemben nyilatkoztak, és jóhiszeműen kötött szerződést csalárd szándék nélkül.

A Ptk. 203. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelem sem alapos. Az elsőfokú bíróság tévedett abban, hogy a perbeli szerződések alkalmasak harmadik személy kielégítése alapjának elvonására, de itt sem fejtette ki, hogy miben áll a kielégítési alap elvonásának jogellenessége.

A II. rendű felperes Ptk. 256. § (1) és Ptk. 266. § (3) bekezdésében történt hivatkozásával kapcsolatban megjegyezte, e jogcím tekintetében is tévedett az elsőfokú bíróság. Nem jelölte meg, milyen zálogjogi jogszabályba ütközik az engedményezési szerződés. Az pedig, hogy az engedményezés a zálogjogot megszünteti, téves. A zálogjog dologi jogi hatályú. A korlátozott dologi jellegű vagyont terhelő zálogjog esetén pedig nyilvánvalóan, mert a nevesítés előtt a konkrét vagyontárgyakat nem terheli a zálogjog, hiszen a vagyonba kerülő vagyonelemek a vagyont terhelő zálogjoggal terheltek lesznek nevesítés után, az onnan kikerülő vagyonelemek pedig mentesek a zálogjogtól. A vagyont terhelő zálogjog fennállta alatt tehát az egyes vagyonelemek jogszerűen nem kerülhetnek ki a vagyonból zálogjogtól mentesen. Perbeli szerződések ezért nem ütköznek zálogjogi szabályba, illet a bíróság sem jelölt meg.

A perköltség mértékét eltúlzottnak tartotta a végzett munka és a tárgyalások száma alapján, figyelemmel arra is, felperesek elsődleges kereseti kérelme alaptalan, úgy mint az összes többi, kivéve a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontján és a Ptk. 256. § (1) és 266. § (3) bekezdésén alapulóakat, így több az alaptalan kereseti kérelem, mind az alapos. E körülményeket a perköltség összegének megállapításakor mérlegelni kellett volna.

Az I. és II. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

Az I. rendű felperes hangsúlyozta, a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi tényállási elemek fennállnak, így a felek kijátszására irányuló szándék is. Ez megállapítható az iratokhoz csatolt „engedélyező határozat” elnevezésű okiratból, amely tartalmazza az ún. előterjesztést is. A keresettel támadott szerződések az I. rendű felperesnél vagyonsökkenést okoztak, de emellett megvalósult az is, hogy az a hitelező kijátszására irányult, erről a másik fél, az alperes is tudott, mert ő kifejezetten ezen biztosítékokra tartott igényt, ezeket pontosan, jogcím szerint megjelölte, amit I. rendű felperes teljesített, noha ennek következményeivel tisztában kellett, hogy legyen. A Cstv.-ben írt feltételek úgy valósultak meg, hogy alperes szándéka irányult a hitelezők kijátszására és erről I. rendű felperes tudott, aki a szerződések megkötésében alperessel akarategységben együttműködött.

A Cstv. 57. §-a szerinti kötelező kielégítési rangsor sérelme is megállapítható. A perben feltárt bizonyítékokból megállapíthatóan a II. rendű felperest megillető biztosítéki rendszer a perben támadott szerződésekben eredő alperesi jogokkal szemben a számára kielégítési elsőbbséget biztosított. A követelések a II. rendű felperes zálogjogi rendszere alapján őt illették, ezért a támadott szerződések, amelyek alapján alperes beszédte az ingó keretbiztosítéki jelzálogjoggal terhelt készletek értékesítéséből származó vételárat a Cstv. 57. §-ában írt sorrend megkerülésére irányultak. A támadott szerződés nem csupán vagyonsökkenést eredményezett, hanem fedezetet vont el, mert a sorrendben hátrébb álló hitelező azáltal jutott kielégítéshez, hogy egy őt megelőző hitelező fedezetét vonta el.

Nem vitás, hogy ún. biztosítéki célú engedményezési szerződés jött létre, amely nem eredményezi a követelés azonnali és feltétel nélküli átszállását. Az engedményes kielégítési joga akkor nyílik meg, a követelés akkor száll át, ha az engedményező a fizetési kötelezettségének egészben vagy részben nem tesz eleget, azaz szerződésszegést követ el. Az I. rendű felperes a 2014. március 18-i azonnali hatályú felmondásig fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, ezért a 2014. február 4-ét megelőzően a 609-es végű számlára érkező vevői befizetések alperes a szerződés szerint visszautalta az I. rendű felperes pénzforgalmi számlájára, ami a hitelszerződés szerinti és az esedékes törlesztőrészek forrása volt. 2014. február 4. és 2014. március 18. között a 609-es számlára 87.489.253,- forint érkezett, melyből az alperes saját követelésére nem számolt el semmit, azonban március 18. napján az azonnali hatályú felmondással egyidejűleg ugyanakkora összeget leemelt, illetőleg ezt követően az ezen számlára a felszámolás kezdő napjáig befolyó 43.649.022,- forintot szintén saját követelésének kielégítésére fordította. A 609-es számlán levő pénz egészen a számláról történt leemeléig az I. rendű felperes tulajdonát képezte, ebből következően azt terheli a vagyont terhelő zálogjog akkor is, ha ezen összeget az alperes 2014. február 4. napját követően óvadékként zárta. A követelés átszállásának időpontja tehát az, amikor az alperes a 609-es számláról átkönyvelte a maga részére az ott lévő összeget. A tulajdon szerzésének jogcíme ugyan az engedményezés, azonban miután ennek a szerződésnek kizárólagos célja, hogy biztosítsa az alperes hitelkövetelését, ezért részét képezi az I. rendű felperes vagyont terhelő teljes biztosítéki, így II. rendű felperest is megillető rendszernek. Az e jogcímen megszerzett követelés nem von maga után privilegizált besorolást, ezen szerződés nem keletkeztet dologi biztosítékokat. A vagyont terhelő zálogjoggal áll szemben egy később keletkezett biztosítéki célt szolgáló engedményezési szerződés, ami nem eredményezheti azt, hogy a 609-es számlára a készletek értékesítéséből adódó vételárat alperes tehermentes követelésként megszerezze. Az engedményezett követelés nem egyéb okból, hanem kifejezetten mint biztosíték került ki az adós vagyonából, ami a vagyont terhelő zálogjogot nem szünteti meg (Ptk. 262. § (5) bekezdése), mert a rendes gazdálkodás körébe a jogügylet nem illeszthető. Az engedményezési szerződés nem vitásan ténylegesen privilegizált helyzetbe hozta alperest, a számla felett kizárólag ő rendelkezett, ahonnan I. rendű felperest megillető összegeket a saját részére leemelte, ezért a Cstv. kötelező kielégítési sorrendjét megkerülte. Fel sem merül jelen

esetben a kereskedelmi forgalomban történő zálogjog alapítás, mert nem a kereskedelmi forgalomban keletkezett főkötelezettséget biztosító mellékkötelezettség jött létre.

Az óvadék és zálogjog közötti lényegi különbség az, hogy az óvadék közvetlen kielégítési lehetőséget biztosít a jogosult számára, ugyanakkor kielégítési elsőbbséget a jogosult e jogcímen nem szerez. Élhet a közvetlen kielégítés jogával, a kielégítési rangsort azonban köteles betartani (Ptk. 256. § (1) bekezdés), mert az óvadék körében külön nem szabályozott kérdéseket illetően a zálogjog szabályai alkalmazandók (Ptk. 271/A. §). Ezért az engedményezési szerződésben és a zálogszerződésben az óvadékkal kapcsolatos rendelkezések kizárólag a közvetlen kielégítés lehetőségének megteremtését célozták a 609-es számlára befolyt összegeket illetően. Az óvadékként való zárolás ténye, illetőleg az összegnek a számláról óvadék jogcímen történő bevétele a követelések vagyont terhelő zálogjoggal, majd március 6. után a zálogot alapító nyilatkozattal egyedi zálogjoggal való terheltségen nem változtat.

A II. rendű felperes előadta, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésével kapcsolatos szubjektív perindítási határidő a részéről megtartott volt, mert **felszámolóbiztos neve** korábbi felszámolóbiztos tanúvallomásából is megállapíthatóan 2015. július 7. napján jutott azon információk, tények és okiratok birtokába, amelyek a perbeli szerződések megtámadására okot adhatnak.

Bár az elsőfokú ítélet a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tényállási elemek vonatkozásában valóban nem tért ki részletesen a hitelező kijátszására irányuló szándéokra és az alperes erre vonatkozó tudomására sem, azonban az erre vonatkozó bizonyítást lefolytatta és ezért e tényállási elemek rendelkezésre állnak. Az elsőfokú bíróság megállapítását alátámasztják a megkötött szerződések tartalma, hiszen az I. rendű felperes mint valamennyi érintett jogviszonyban részes fél tudomással bírt arról, hogy a perbeli zálog- és engedményezési szerződések a II. rendű felperestől vonják el a vagyont, mert az F/7. és F/8. szám alatt csatolt zálogszerződések az alperes biztosítékát megelőző ranghelyen biztosítottak zálogjogot a II. rendű felperes számára az alperes által megszerzett saját javára realizált követelések vonatkozásában. Ez a II. rendű felperesi hitelező kijátszására irányuló szándékot igazolja. Az is bizonyított, hogy az alperes tudott a II. rendű felperes kijátszására irányuló szándékról, vagy arról tudnia kellett. Ekörben hivatkozott az F/23. szám alatt csatolt levélre, amelyből megállapítható, hogy a II. rendű felperes a perbeli támadott szerződés megkötését megelőzően 2013 júliusában egyeztetéseket folytatott alperessel az alperes által bővíteni kívánt biztosítérendszer is érintően és ennek során a II. rendű felperes I. rendű felperessel kötött szerződéseinek legalább az alapvető tartalma és biztosítéki rendszere ismertek voltak az alperes előtt is. **tanú 1. neve** és **tanú 2. neve** tanúvallomása is alátámasztja, hogy az alperesnek tudnia kellett a felperesek között fennálló hitel- és biztosítéki jogviszony részleteiről, továbbá ezt igazolják az F/24. alatt csatolt hitel engedélyezési határozat 31. oldalán található rendelkezések. Amennyiben az alperes nem ismerte volna a megosztandó biztosítékok alapjául szolgáló II. rendű felperesi szerződést és feltételrendszert, akkor arra vonatkozó rendelkezéseket nyilvánvalóan nem tartalmazhatott volna a hitel előkészítési dokumentáció részét képező alperesi belső jóváhagyás. Ezen túl az alperes fellebbezésében maga is előadta, hogy a bankok tárgyaltak egymással az ún. biztosítéki pool létrehozásában, mely nehezen képzelhető el anélkül, hogy a felek biztosítékait kölcsönösen ismerik.

A Ptk. 266. § (1) bekezdése szerinti jogalap kapcsán elfogadta az elsőfokú bíróság álláspontját az I. rendű felperes keresete alapján megállapított semmisség vonatkozásában. Amennyiben azonban az ítéletábra ezt nem tartaná megalapozottnak, és a megelőző keresetek egyikét sem, akkor a negyedleges kereseti kérelmének elbírálása érdekében szükségesnek látta az eljárás megismétlését.

A fellebbezés **nem alapos.**

Az I. és II. rendű felperesek kereseti kérelmüket látszólagos, eshetőleges tárgyi keresethalmazban terjesztették elő külön-külön peres eljárásban, mely perek egyesítését követően az elsőfokú bíróság mindkét felperes kereseti kérelmét a jelen eljárásban bírálta el.

Látszólagos, eshetőleges, tárgyi keresethalmazban két vagy több igény érvényesítésének feltételes összekapcsolására általában akkor kerül/het sor, amikor ugyanabból a jogviszonyból a jogosultat (jelen esetben a felperest) több olyan igény illeti meg, amelyek közül egyiknek a teljesítése (sikeres érvényesítése) kizárja a többi teljesítését, de az egyik teljesíthetetlensége nem zárja ki a többi sikeres érvényesítését.

A felperesek elsődleges kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy az I. rendű felperes és az alperes által 2013. október 24. napján kötött óvadékkal vegyes követelést biztosító zálogszerződés, valamint óvadékkal vegyes biztosítéki célú engedményezési szerződés nem jött létre.

Az elsőfokú bíróság a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény alapján helyesen vizsgálta először a szerződés létre nem jöttével kapcsolatban felmerült kérdéseket. Ezen PK vélemény 6. pontja szerint a bíróság először a szerződés létre nem jöttével kapcsolatban felmerült kérdésekről határoz, illetve elsőként vizsgálhatja a hivatalból észlelt semmisségi ok fennálltát, ezt követően történhet meg a fél keresetében semmisségi okként megjelölt hivatkozások vizsgálata. A bíróság csak ennek eredménytelensége esetén térhet át a fél által felhozott megtámadási okok vagy egyéb igények megalapozottságának vizsgálatára.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban – az ítéletábra hatályon kívül helyező végzésében írtakkal egyezően – arra a következtetésre jutott, hogy a keresettel támadott szerződések az I. rendű felperes és az alperes között létrejöttek. Ezen elsőfokú ítéleti rendelkezéssel szemben a peres felek fellebbezést nem terjesztettek elő, ezért azt az ítéletábra – a fellebbezés korlátaira tekintettel – nem vizsgálta.

Ezt követően az elsőfokú bíróság szintén a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6) pontjára figyelemmel helyesen vizsgálta a kereseti kérelmek tekintetében megtámadási okok alapján előterjesztett kereseti kérelmeket. Ezek közül elsőként a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított érvénytelenségi kereseti kérelmeket, amely törvényhely a Ptk.-ban foglalt érvénytelenségi okokon felül ad lehetőséget az adós (I. r. felperes) által kötött un. fedezetelvonó szerződések megtámadására.

Az ítéletábra az elsőfokú eljárás adataiból megállapította, hogy a II. rendű felperes kereseti kérelme a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára vonatkozóan alapos. Ezen érvénytelenségi (megtámadási) ok vonatkozásában az elsőfokú bíróság érdemben helytálló döntést hozott.

Az elsőfokú bíróság a Cstv. 40. § (1) bekezdése a) pontjával kapcsolatos érdemi döntését azonban – a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelmekben előadottakra is figyelemmel – az alábbiakkal egészíti ki.

Az ítéletábra megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság ezen érvénytelenségi ok körében – az alperes fellebbezésében helyesen előadottak szerint – a Pp. 221. § (1) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét megsértette, sem tényállást nem állapított meg arra vonatkozóan, sem pedig indokait nem adta annak, milyen bizonyítékok alapján állapította meg, hogy az adós vagyonának csökkentését eredményező szerződések vonatkozásában az adós (I. r. felperes) szándéka a hitelező (II. r. felperes) kijátszására irányult és a másik fél (alperes) erről tudott, vagy tudnia kellett.

Azonban a peres eljárás adataiból ezen az elsőfokú bíróság által mellőzött tényállási elemek megállapíthatók, az érdemi döntéshez szükséges adatok teljes körűen rendelkezésre állnak, ezért ezen okból az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése nem volt indokolt (1/2014.(VI.30.) PK vélemény 1) pontja.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított érvénytelenségi ok vizsgálatánál az I. rendű felperesi adóssal szembeni felszámolási kérelem előterjesztésének időpontjában (2014. május 6.) hatályos törvényi szabályokat kellett alkalmazni.

E törvényhely szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon – de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított egy éves jogvesztő határidőn belül a hitelező – vagy az adós nevében a felszámoló – a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző öt éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult, és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

A fenti törvényhely szerint tehát a Cstv. 40. §-a szerinti speciális, ún. megtámadási pert a hitelező és a felszámoló indíthatja a törvényben meghatározott objektív és szubjektív határidő alatt.

Elsőként ezért azt kellett megvizsgálni, hogy a felperések perbeli legitimációja fennáll-e, azaz a keresetek előterjesztésére jogosultak voltak-e vagy sem. Az iratokból megállapíthatóan az I. r. felperesi adós nevében a kereseti kérelmet a felszámoló terjesztette elő, míg a II. r. felperes az I. r. felperesi adós felszámolási eljárásába hitelezőként bejelentkezett, hitelezői igényét a felszámoló nyilvántartásba vette és visszaigazolta, ezért a Cstv. 3. § cd) pontja alapján a felszámolási eljárásban hitelezőnek minősül. Ezért az I. és II. r. felperések a kereset előterjesztésére perbeli legitimációval rendelkeztek.

Ezt követően azt kellett megvizsgálni, hogy a Cstv.-ben írt perindítási határidőket a felperések megtartották-e.

Az ún. objektív perindítási határidő megtartottságát az alperes nem vitatta. A periratokból megállapíthatóan az I. r. felperesi adós felszámolásának közzétételére 2014. július 10. napján került sor, az I. r. felperes pedig 2015. július 9. napján, míg a II. r. felperes 2015. július 10. napján terjesztette elő kereseti kérelmét. A II. r. felperest illetően a határidő számításával kapcsolatban az ítélet tábla utal az 1960. évi 11. évi tvr. 3. § (2) bekezdésében írtakra, mely szerint a hetekben, hónapokban, napokban megállapított határidő azon a napon jár le, ami elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdő napnak, ha ilyen nap az utolsó hónapban nincs, a határidő a hónap utolsó napján jár le. Mindebből következően az egy éves jogvesztő perindítási határidő a II. r. felperes vonatkozásában is megtartott.

Az alperes az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is arra hivatkozott, hogy a felperések az ún. szubjektív, a tudomásszerzéstől számított 90 napos elévülési jellegű határidőt elmulasztották, ezért a keresetek elkéstek.

A Cstv. 40. §-a szerinti megtámadásra nyitva álló határidő megnyíltánál – mint arra a II. r. felperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott – nem a felszámolás kezdő időpontjának és nem is a megtámadásra kerülő szerződések kézhezvételének, hanem annak van jelentősége, hogy a felszámoló, illetőleg a hitelező, mint a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerint megtámadási jog gyakorlására jogosult személy mikor került abba a helyzetbe, hogy felismerhesse a megtámadás alapjául szolgáló tényeket. Ezért a Cstv. 40. § (1) bekezdésében írt 90 napos elévülési jellegű határidő kezdő időpontja az az időpont, amikor a felszámoló vagy a hitelező a keresettel támadott szerződés tartalmát és egyéb releváns körülményeket megismerve a szerződés megtámadhatóságát felismerte, a megtámadás törvényes okáról ténylegesen tudomást szerzett (BH2017.65.).

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperések az ún. szubjektív perindítási határidőt is megtartották az alábbi indokok szerint.

Az tény, hogy az I. r. felperes felszámolója az adós végelszámolójától az adós iratait 2014. augusztus hónapban megkapta, azonban azok között a per tárgyát képező szerződések nem voltak

találhatóak, azokat az alperes hitelezői igénybejelentése mellékleteként csatolta. Az sem vitás a rendelkezésre álló iratokból, hogy az alperessel folyamatos levelezést folytatott arról, hogy a számláról alperes által leemelt összeg az adós felszámolási vagyonának részét képezi-e vagy sem (2013. október 24., 2014. december 22., 2015. január 21. napján kelt levelek). Az I. r. felperes felszámolója ugyanakkor megbízta **könyvvizsgáló neve** könyvvizsgálót, akinek feladata az I. r. felperesi adós számviteli iratainak, nyilvántartásának ellenőrzése volt és az utóbb kiterjedt a perbeli szerződésekre is, valamint az alperesnél bonyolított pénzforgalomra. Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta meg **könyvvizsgáló nevet** (28. sorszámu jkv.), aki vallomásában előadta, hogy 2015. tavaszára tudta megállapítani, hogy az alperesnél vezetett számla óvadéki számlaként működött, melyről a könyvvizsgáló 2015. június 4-én összegezte az addigi adatgyűjtés eredményét táblázatos kimutatásban, amely napi bontásban feltüntette a 609-es végű számla tartozik-követel forgalmát. Az I. r. felperes azt állította, hogy a tudomásszerzése legkorábbi időpontja 2015. június 8-a. A könyvvizsgáló megerősítette vallomásában, hogy 2015. májusában, illetőleg azt követően tájékoztatta a felszámolót arról, hogy az elkülönített számla óvadéki számlaként működött, és utalt az I. r. felperes felszámolója által hivatkozott táblázatra is. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a könyvvizsgáló tájékoztatásából, azáltal jutott az I. r. felperes mindazon adatok birtokába, amelyek alapján a megtámadás okáról tudomást szerezhetett, arról, hogy a szerződések alapján teljesítés történt, mely alapot adhat a szerződések megtámadására. Ehhez mérten pedig 90 napon belül került előterjesztésre az I. r. felperes kereseti kérelme.

A II. r. felperes vonatkozásában is alaptalan az alperes hivatkozása a határidő elkészségére. Az nem vitás, hogy a hitelezőt a felszámolási eljárásban megilleti az adós irataiba való betekintés joga. Azonban **felszámolóbiztos neve**, az I. r. felperes volt felszámolóbiztosa tanúvallomásában előadta, hogy a II. r. felperes iratbetekintési jogával ugyan élni kívánt, azonban a kifejezetten banktitkot érintő perbeli szerződésekbe nem engedélyezte számára a betekintést (G.136/2015/17.). Ezért alaptalan az alperes arra való hivatkozása, hogy a hitelező II. r. felperes önhibájából mulasztotta el iratbetekintési jogát és így azt, hogy a perbeli szerződésekből a megtámadás okáról információhoz jusson. Az ítélet tábla megjegyzi ugyanakkor – figyelemmel a **felszámolóbiztos neve** által előadottakra is –, hogy a hitelezői nyilvántartásból, amely a hitelezők nevét, a hitelezői igény besorolását és összegét tartalmazza, nyilvánvalóan nem juthatott a II. r. felperes olyan információk birtokába, amelyek alapján a perbeli szerződések megtámadásának oka megállapítható lett volna. Az ugyanakkor nem vitás, hogy az új felszámolóbiztos 2015. július 7. napján engedélyezett iratbetekintési jogot a II. r. felperes számára, aki annak során szerezhetett pontos információkat a perben megtámadott szerződések tartalmáról és ahhoz mérten keresetlevelét szintén a szubjektív határidőn belül terjesztette elő.

Az I. r. alperesi adóssal szembeni felszámolási kérelem előterjesztésére 2014. május 6. napján került sor, és a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja az ezt megelőző öt éven belül kötött szerződés megtámadását teszi lehetővé. Ezért a 2013. október 14. napján kötött perbeli szerződések ezen törvényhely alapján megtámadhatók voltak.

A fentiek alapján tehát a felperesek által a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított megtámadási kereset érdemben vizsgálható volt.

A fentebb már részletesen felhívott Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjának vizsgálandó tényállási elemei, hogy a keresettel támadott szerződés az adós vagyonának csökkentését eredményezze, továbbá a megtámadás csak akkor lehet eredményes, ha bizonyítottan adós (I. r. felperes) szándéka a hitelező (II. r. felperes) vagy a hitelezők kijátszásra irányult és a másik fél (alperes) erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

Elsőként tehát azt kellett eldönteni, hogy a perben támadott engedményezési és zálogszerződések az I. r. felperesi adós vagyont csökkentették-e vagy sem.

A bírói gyakorlat szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja az adós ún. aktív vagyont védi. Ebben mindazon vagyonelemek beletartoznak, amelyet a számvitelről szóló 2000. évi C. tv. (Sztv.) befektetett eszköznek vagy forgóeszköznek minősít, és ennél fogva alkalmasak a hitelezői igények kielégítésére. Az ítélet tábla hangsúlyozza, a vagyonsökkenés akkor is megvalósulhat, ha egyébként a vagyonsökkenésével járó ügylet eredményeként egyes hitelezői követelések is megszűnnek, ez esetben ugyanis a kapott ellenérték a hitelezők kielégítésére alkalmatlan, hiszen az ellenérték az adós tartozásába kerül beszámításra (BDT2011.2474., BDT2009.20.89., Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pontja).

Vagyonsökkenés körében jelen esetben az ítélet tábla az alábbiakra mutat rá.

Az I. r. felperes és az alperes 2013. október 24. napján kötött szerződések időpontjáig a II. r. felperes és az alperes is nyújtott hiteleket az I. r. felperesnek, melyeket különböző biztosítékokkal biztosítottak. Így – a tényállásból is megállapíthatóan – a II. r. felperes által nyújtott hiteleket az MOKK nyilvántartása szerint 1-6. valamint 8. ranghelyen bejegyzett ingó keretbiztosítéki jelzálogjog, míg 10. ranghelyen 500.000.000,- Ft-ig vagyont terhelő zálogjog biztosította. Az alperes által nyújtott hiteleket az MOKK nyilvántartása szerint 7. sorszám alatt ingó-keretbiztosítéki, míg 14. sorszám vagyont terhelő zálogjog biztosította.

Ezek az adatok az MOKK nyilvántartásából megismerhetőek voltak a peres felek számára is, de azokat – ezen túl – is a felek bizonyítottan ismerték. Erre utal a II. r. felperes és az alperes által a biztosítékokat illetően folytatott tárgyalások ténye, a II. r. felperes F/23. szám alatt csatolt alpereshez írott levele a biztosítékok megosztásáról és az alperes által az I. r. felperes hitelezői igényével kapcsolatban készített előterjesztés 31. oldalán kifejtettek (F/24.), illetőleg I. r. felperes vonatkozásában, hogy az általa kötött perrel érintett szerződésekben szerződést kötő fél (adós) volt.

A vagyont terhelő – ún. lebegő - zálogjog a Ptk. 266. § (1) bekezdése szerint a jogi személy vagyontának egészen vagy annak önálló gazdasági egységként működtethető részén (vagyon) az ezt alkotó dolgok, jogok és követelések (vagyontárgy) meghatározása nélkül – a zálogszerződés közjegyzői okiratba foglalásával és a zálogjognak a zálogjogi nyilvántartásba való bejegyzésével – jön létre. Ez a zálogjog a zálogszerződés megkötése után a kötelezett vagyontába kerülő vagyontárgyra is kiterjed attól az időponttól kezdve, hogy az azon a kötelezett rendelkezési jogot szerez, megszűnik azonban, ha a vagyontárgy a kötelezett vagyontából kikerül.

Ez a II. r. felperes vonatkozásában azt jelentette, hogy – a 2014. március 3-i ún. egyediesítő nyilatkozatot megelőzően - az I. r. felperes vagyontát terhelő zálogjog kiterjedt azon készletekre is, amelyeket kereskedelmi forgalomban értékesített, és így az vagyontból kikerülve az azokon fennálló zálogjog megszűnt, azonban a készletek értékesítéséből befolyó vételár (pénzösszegre), miután az az I. r. felperesi kötelezett vagyontába bekerült, kiterjedt. Ezzel szemben az ingóságokon alapított keretbiztosítéki zálogjog az ingóságok értékesítésével megszűntek.

A vagyont terhelő zálogjogból való kielégítés szabályait a Ptk. 266. § (3) bekezdése akként szabályozza, hogy több vagyont terhelő zálogjog esetén a kielégítés sorrendjét a vagyont terhelő zálogjog bejegyzésének időpontja szerinti ranghely alapítja meg, eszerint gyakorolhatja a jogosult kielégítési jogát.

Mindezekből következően a II. r. felperesnek a 2013. október 24. napján kötött perbeli szerződések megkötéséig az alperest megelőző vagyont terhelő zálogjoga állt fenn, amely a fenti szabályok szerint részére az alperest megelőző kielégítési elsőbbséget jelentett. Ez az elsőbbség az I. r. felperes felszámolási eljárásának elrendelése esetén is megillette volna a II. r. felperest (Cstv. 49/D. § (1) bekezdés). Erről a tényről a fentebb már kifejtettek szerint az alperesnek és az I. r. felperesnek is tudomása volt. Ez motiválta alperest arra, hogy a II. r. felperessel tárgyalásokat folytasson a biztosítéki rendszer átalakításáról.

2013. október 24. napján az I. r. felperes és az alperes óvadékkal vegyek biztosítéki célú engedményezési és követelést biztosító zálogszerződést kötöttek.

A pénzügyintézeteknél elterjedt mód, hogy egy követelés biztosítására több biztosítékot is kikötnek, ez még nem okoz érvénytelenséget. A zálogjogi szabályozás folyamatos változása a Ptk.-ban és a Cstv.-ben, a zálogjogos hitelezők helyzetének, követelése kielégítési mértékének felszámolásbeli bizonytalansága miatt terjedt el a zálog, mint biztosíték mellett a Ptk.-ban ismert jogintézmények biztosítéki felhasználása (biztosítéki célú engedményezés, biztosítéki célú vételi jog kikötése, biztosítéki célú adásvételi szerződés).

A jelen perbeli időszakra irányadó 1959. évi IV. törvény (Ptk.) a fiduciárius biztosítéki tilalmat nem ismerte, a biztosítéki célú szerződések pusztán a biztosítéki jellegük miatt érvénytelennek nem minősülnek (EBH2001/439, BH2002/364., BH2005/220., BDT2006/1363.).

[A 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:99. § bevezette ugyan a fiduciárius biztosítéki tilalmat, de a 2016. évi LXXVII. törvénymódosítással ezt csak a fogyasztói szerződésekre rendelte alkalmazni].

A biztosítéki célú engedményezés önmagában az adós és a hitelező viszonyában nem eredményezi a követelés átszállását. Az csak az adós teljesítésének elmaradását követően következik be (BH2005.16.).

A Cstv. - 2017-ben bekövetkezett módosításáig – azonban a felszámolás kezdő időpontjáig be nem szedett biztosítéki céllal engedményezett követeléseket privilegizálnak nem tekintette.

Ha azt a kezdő időpontig a hitelező nem érvényesítette, azzal már a felszámolás elrendelésétől nem rendelkezhetett, az a felszámolási vagyon része lett (BH2001.439.). Ezért alkalmazták azt a pénzügyintézetek, hogy a követelésekre zálogjogot is alapítottak, mert ha a felszámolásig a követelését nem érvényesíthette, a felszámolás elrendelése után zálogjogos hitelezőként a Cstv. 49/D. §-a alapján kedvező besorolású és kielégítésű biztosított hitelezővé válhatott.

Jelen esetben a biztosítéki célú engedményezési szerződéssel az alperes az I. r. felperes szerződés 1. számú mellékletében meghatározott 61 vevőjétől származó és hozzá befolyó vételár összegét szerezte meg biztosítékként arra az esetre, amennyiben az I. r. felperes a vele kötött hitelszerződésből eredő kötelezettségeit nem teljesíti. A szerződés szerint, amennyiben az I. r. felperes az alperessel kötött szerződésből származó kötelezettségét nem teljesíti, akkor az alperes jogosult a nála vezetett számláról a ki nem egyenlített követelése mértékéig az összeget leemelni, és azt az I. r. felperes tartozásba elszámolni. Amennyiben az adós, azaz az I. r. felperes az alperessel kötött szerződésből eredő kötelezettségét teljesíti, akkor ezen vevőktől befolyt vételár befizetések az I. r. felperes vagyonában maradnak.

Jelen esetben a felszámolási eljárás közzétételéig (2014. július 10.) az I. r. felperes 61 vevővel szembeni követelése összesen 131.167.982,- Ft összegben az alpereshez befolyt, melyből a hitelszerződés felmondásával követelését érvényesítette. Azt az alperes sem vitatta, hogy a felperesek keresetében megjelölt összeg az I. r. felperes által nála vezetett számlájára befolyt, azt onnan leemelte, és azt az I. r. felperes tartozására számolta el. Ebből következően az engedményezés folytán az alperes által az I. r. felperes tartozásával szemben elszámolt összeggel az adós I. r. felperes vagyona csökkent. Megjegyzi az ítéletábra, hogy az összegszerűséget az I. r. felperes F/10. sorszám alatt csatolt kimutatásával igazolta, melyet az alperes az elsőfokú bíróság felhívására sem vitatott.

Az ítéletábra a fentiekben túl megjegyzi, a követelésekre alapított zálogjog szintén alkalmas arra, hogy az adós vagyonában vagyoncsökkenést okozzon, mert a követelésen alapított zálogjog alapján az alpereshez befolyó követelés, mint biztosíték érvényesítésével is az adós vagyona csökkenhetett.

A fentiek alapján tehát az elsőfokú bíróság érdemben helyesen állapította meg, hogy az adós **aktív** vagyonában csökkenés következett be, mert azzal, hogy az I. r. felperesi vevőktől befolyt vételárat az alperes az I. r. felperessel szembeni követelésébe – a felszámolás elrendelése előtt - elszámolta, a hitelezők kielégítésére alkalmas adósi vagyon mértéke csökkent.

Ezt követően a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában írt törvényi tényállás azon konjunktív feltételét kellett vizsgálni, hogy az adós szándéka a hitelezők kijátszására irányult-e, azaz csalárd magatartást tanúsított-e.

Ezzel kapcsolatban az ítélet tábla hangsúlyozza, hogy az I. r. felperes, mint adós nyilvánvalóan tudomással bírt arról, hogy a II. r. felperesnek milyen hitelbiztosítékai vannak, így többek között vagyont terhelő zálogjoga, amely megelőzte az alperes vagyont terhelő zálogjogát a fent kifejtettek szerint.

Azzal, hogy az I. r. felperes biztosítéki céllal engedményezte követelését az alpereshez, egyúttal kivonta az adós vagyonából a II. r. felperes hozzájárulása nélkül azon követeléseket, amelyeken egyébként annak vagyont terhelő zálogjoga fennállt, ez csalárd magatartás. Ugyancsak csalárd I. r. felperes azon magatartása, hogy egyes követelésekre a vagyont terhelő zálogjog ellenére követelést terhelő zálogjogot engedélyezett az alperesnek, egyrészt a II. r. felperes vonatkozásában szerződésszegést jelent, mert abban kikötötték – a tényállásban írtak szerint – hogy a II. r. felperes hozzájárulása nélkül nem terhelheti meg vagyonát, másrészt egyediesítve a követelést ki kívánta vonni a vagyont terhelő zálogjog alól. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy mindkét megállapodással működő – felszámolás alatt nem álló – gazdálkodó szervezetek esetén a Ptk. 266. § (3) bekezdésében írt kielégítési rangsorra irányadó rendelkezéseit megsértette, ugyanakkor felszámolás esetén a Ptk. ezen kielégítési rangsorát figyelembe vevő Cstv. 49/D. § (1), (2) bekezdését is megsértette. Az I. r. felperes azzal, hogy a II. r. felperest – szerződéses kötelezettsége ellenére – az alperessel kötött perbeli szerződésekről nem tájékoztatta, azokhoz nem kérte hozzájárulását, nem csak a szerződés rendelkezéseit sértette meg, hanem egyúttal ezért csalárd magatartást is tanúsított. Mindezekből következően az I. r. felperes II. felperesi hitelező kijátszására irányuló csalárd, szándékos, célzatos magatartása bizonyított.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a peradatokból megállapíthatóan az I. r. felperes II. r. felperesi hitelező kijátszására irányuló csalárd szándékáról az alperes is tudomással bírt.

A fentebb már kifejtettek alapján egyértelműen megállapítható – egyrészt az MOKK nyilvántartás adataiból, illetőleg a II. r. felperes és az alperes által folytatott tárgyalások tényéből, továbbá az alperes által készített dokumentumokból, valamint a II. r. felperes és az alperes levelezéséből - hogy az alperes tudomással bír a II. r. felperes vagyont terhelő – őt megelőző ranghelyű – vagyont terhelő zálogjogáról, amelyet a hitelszerződés 10.8. pontja is tanúsít. Az alperes által készített előkészítő iratból megállapíthatóan az alperes korábban úgy hitelezett az I. r. felperesnek, hogy II. r. felperes vagyont terhelő zálogjoga a figyelmét elkerülte. Ezért a követelések tekintetében megkísérelte a II. r. felperessel a megegyezést akként, hogy azokat hitelarányosan osszák meg egymás között. E vonatkozásban a megegyezés létrejöttét nem tudta alátámasztani, a peradatok pedig arra utalnak, hogy a II. r. felperes e vonatkozásban az alperessel nem kívánt megállapodni. Ezen, a II. r. felperessel folytatott eredménytelen tárgyalásokat követően kötötte meg az I. r. felperessel a követelést terhelő zálog-, valamint engedményezési szerződést, amelyek célja nyilvánvalóan az volt, hogy akár a felszámolást megelőzően, akár az I. r. felperes felszámolása esetén a II. r. felperest megelőzően és csalárd módon – a Ptk. 266. § (3) bekezdése, valamint a Cstv. 57. §-a kielégítési sorrendre vonatkozó szabályait megkerülve – hamarabb jusson hozzá az I. r. felperessel kötött szerződésből eredő követeléséhez (hitelezői igényével), figyelemmel arra is, tudta hogy a perbeli szerződések hiányában követelései megtérülésére csekély esélye van. Ezen peradatokból egyértelműen az a következtetés vonható le, hogy a II. r. felperes, mint hitelező csalárd módon történő kijátszásában az I. r. felperes és az alperes együttműködtek.

A fentiek alapján tehát megállapítható, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi feltételek fennállnak, ezért az I. r. felperes és az alperes által 2013. október 24. napján kötött

keresettel támadott szerződések érvénytelenek. Az elsőfokú bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeként – a Cstv. 40. § (1a) bekezdése alapján - a Ptk. érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezései kapcsán helyesen rendelte el az eredeti állapot helyreállítását. Így helyesen alkalmazta a Ptk. 237. § (1) bekezdését, amely szerint érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani, azaz kötelezte az alperest az érvénytelen szerződések alapján hozzá befolyt és I. r. felperes felé fennálló követelésébe elszámolt nem vitatott összegű pénzösszeg adósi vagyonaiba történő visszafizetésére.

Tekintettel arra, hogy a fentebb kifejtettek szerint a felperesek kereseti kérelmüket látszólagos, eshetőleges tárgyi keresethalmazatban terjesztették elő, ezért a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított kereset sikeres érvényesítése a többi – azt követő – kereseti kérelem teljesítését kizárja, ezért azokkal érdemben az ítéletábra nem foglalkozott.

Az ítéletábra érdemben nem találta alaposnak az alperes fellebbezését az elsőfokú perköltségre vonatkozóan sem. Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest az I. rendű felperes javára 3.800.000,- Ft, míg a II. rendű felperes javára 3.700.000,- Ft elsőfokú eljárási költség megfizetésére kötelezte. A perköltség összegét indokolása szerint az egyes felperesek által lerótt kereseti eljárási illeték összege és az őket képviselő ügyvédek 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (Ir.) 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint megállapított munkadíj alapján állapította meg.

Az ítéletábra észlelte, hogy az I. rendű felperest, aki felszámolás alatt áll, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés i) pontja alapján illetékfeljegyzési jog illeti meg, ezért az elsőfokú eljárási illeték összegét (1.500.000,- Ft-ot) keresetlevelére nem kellett lerónia. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű felperes részére az alperes által fizetendő perköltség összegében ezt ténylegesen a meg nem fizetett eljárási illetéket is figyelembe vette. Ezért az ítéletábra a meg nem fizetett elsőfokú eljárási illeték összegével (1.500.000,- Ft) csökkentette az alperes által az I. rendű felperes javára fizetendő perköltség összegét 2.300.000,- Ft-ra. Így az I. rendű felperes javára az alperes 2.300.000,- Ft, míg a II. rendű felperes javára – figyelembe véve az általa lerótt 1.500.000,- Ft elsőfokú eljárási költséget is – 3.200.000,- Ft elsőfokú eljárási költség megfizetésére köteles, amely a jogi képviselőjükkel kapcsolatos ügyvédi munkadíj összegéből áll. Az ügyvédi munkadíj összegével kapcsolatban az ítéletábra álláspontja az, hogy ezen összeg nem eltúlzott. A pertárgy értéke jelen perben a marasztalási összeg, azaz 131.167.982,- Ft, a mely alapján az Ir. 3. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjának figyelembe vételével számítandó maximális ügyvédi munkadíj összege 3.511.680,- Ft. Az elsőfokú bíróság ezen maximálisan megállapítható ügyvédi munkadíjnál alacsonyabb mértékű ügyvédi munkadíjat állapított meg. Ez figyelemmel arra, hogy a megismételt eljárásban is a felpereseket képviselő ügyvédek tevékenységet fejtettek ki (keresetlevelet terjesztettek elő, az elsőfokú eljárás során bonyolult, hosszabb terjedelmű előkészítő iratokat készítettek, valamint az ügyben tartott tárgyalásokon személyesen is megjelentek) semmiképp nem tekinthető eltúlzottnak a jogszabály szerint megállapítható mértéknél alacsonyabb összegben megállapított elsőfokú eljárási költség összege.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve a megfellebbezett rendelkezések közül az alperes által az I. rendű felperes javára fizetendő perköltség összegét az ügyvédi munkadíj összegére leszállította (Pp. 253. § (2) bekezdés) és kötelezte a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére a pereszes alperest a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az ítéletábra az indokolás fenti kiegészítése mellett helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban sikertelen fellebbezést előterjesztő alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli az általa megfizetett fellebbezési eljárási illetéket, valamint köteles megfizetni a fellebbezési

ellenkérelmet előterjesztő és a másodfokú tárgyaláson előterjesztő felperesek részére másodfokú eljárási költséget, amely a jogi képviselőjükkel kapcsolatban felmerült munkadíj Ir. 3. § (2) bekezdés a), b), c) és (4) bekezdése alapján került megállapításra személyenként 1.500.000,- Ft-ban.

Szeged, 2018. április 5.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró